

“น้ำใจ” ที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน

Kindness in Youth Literature

จิรภัทร อาตนารี¹

สิริวรรณ นันทจันทูล²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2556 จำนวน 87 เรื่อง จาก 5 โครงการ ได้แก่ รางวัลนายอินทร์อวอร์ด รางวัลแว่นแก้ว รางวัลหนังสือดีเด่นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด และรางวัลรักลูกอวอร์ด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อความที่มีเนื้อหาคำสอนด้านคุณธรรมทั้งหมด จำนวน 1,820 ข้อความ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้อความที่มีเนื้อหาคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจ จำนวน 754 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 41.43 คัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เกณฑ์การวิเคราะห์เรื่องคุณธรรมด้านน้ำใจ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสถิติที่ใช้ คือ ความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่ามีคุณธรรมด้านน้ำใจ 3 ลักษณะ คือ การให้ ร้อยละ 56.63 การช่วยเหลือ ร้อยละ 37 และการเห็นอกเห็นใจ ร้อยละ 6.37 ตามลำดับ

คำสำคัญ : คำสอน คุณธรรม น้ำใจ วรรณกรรม เยาวชน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e-mail : aj.jeerapat@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e-mail : fhumswn@ku.ac.th

Kindness in Youth Literature

Jeerapat Ardnaree

Siriwan Nantachantoon

Abstract

The purpose of this research is to study the didactics of kindness moral in youth literature that have award-winning books from 2001-2013, 5 projects and 87 titles in Naiin Awards, Wankaew Awards, Book Awards of office of the basic education commission: Ministry of Education, Seven Book Awards and Rukluke Awards. The population is the texts of moral didactics 1,820 posts. The sample is the didactics of kindness moral 754 posts (41.43 %). The instrument used in the study is 1) the didactics of kindness moral' s analyser used in the content analysis 2) The statistic used in the study is the frequency and percentage. The results found in 3 aspects of the didactics of kindness moral 1) giving 56.63% 2) helping 37% and 3) sympathy 6.37%.

Keywords : didactics, moral, kindness, literature, youth

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาความขัดแย้งแตกแยกกันในสังคมมักเกิดจากการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป ต่างจากสังคมไทยในอดีตที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล มีเมตตาต่อกัน ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สภาพดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป สังคมไทยมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือกันลดน้อยลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 16) ด้วยเหตุที่สังคมขาดความเอื้อเพื่อ เอื้ออาทร จึงส่งผลให้คนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรมลดน้อยลง ดังนั้นการพัฒนาสังคมจึงต้องพัฒนาคุณภาพของคนทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยเฉพาะเยาวชน ด้วยการส่งเสริมให้รู้จักการมีน้ำใจต่อกันและการปลูกฝังพฤติกรรมน้ำใจ เพื่อจะเติบโตเป็นพลังสำคัญของชาติอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน รวมทั้งต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้รู้จักการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ แบ่งปัน เอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและสร้างจิตสำนึกที่ดีด้วย

น้ำใจเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่ช่วยกลมเกลียวจิตใจ สั่งสอนและเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 626) ให้ความหมายของ น้ำใจ ว่าหมายถึง “ใจแท้ๆ ใจจริง ความจริงใจ นิสัยใจคอ ความเอื้อเพื่อ” ส่วนคุณธรรม หมายถึง ความดีงามที่เกิดจากการประพฤติดี ปฏิบัติชอบตามหลักพระธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติมีความเห็นที่ถูกต้อง ละอายใจและเกรงกลัวต่อผลชั่วที่จะตามมา (กรมการศาสนา, 2554 : 16)

วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลต่างๆ จากหน่วยงานของทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน มีเนื้อหาคำสอนที่มุ่งชี้แนะแนวทาง ให้ความรู้ ความเข้าใจหรือแสดงตัวอย่างที่ดีและไม่ดี เนื้อหาคำสอนเป็นสิ่งที่มีความเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติและช่วยส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพและเป็นคนดี วรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยาย เนื้อเรื่องจึงมุ่งเน้นการให้ความบันเทิงเป็นหลักและให้การศึกษาเป็นเรื่องรอง เป็นการช่วยพัฒนาเยาวชนด้วยวิธีหลักแหลม โดยไม่ทำให้เยาวชนรู้ตัวว่ากำลังได้รับการสอนอยู่ (เจือ สตะเวทิน, 2521 : 246-247) นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทบรรยาย บทสนทนาและการดำเนินเรื่องเพื่อแสดงถึงความมีน้ำใจต่อบุคคลรอบข้างในบริบทต่างๆ กันตามเหตุการณ์ในเรื่องด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเนื้อหาคำสอนคุณธรรมด้าน “น้ำใจ” ที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ด้วยเห็นว่าน้ำใจเป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนและพัฒนาชาติบ้านเมือง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อความที่มีเนื้อหาเป็นคำสอนคุณธรรม จำนวนทั้งสิ้น 1,820 ข้อความ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายจำนวน 87 เรื่องที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2556 รายละเอียดดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

โครงการ	ปี พ.ศ. ที่ได้รับรางวัล	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
1. โครงการประกวดรางวัล นายอินทร์อวอร์ด (Naiin Awards) (9 เรื่อง)	2544	1. เด็กหญิงนางฟ้า	ขวัญใจ เอมใจ
	2544	2. สัมผัสม่วง	ขวัญใจ เอมใจ
	2545	3. ปราสาทกระต่ายจันทร์	จันทร์เจ้า (นามแฝง)
	2545	4. ครูขน้อย	คอยนุช (นามแฝง)
	2546	5. เจ้าชายไมวิเศษ	ปรีดา อัครจันทร์โชติ
	2546	6. เด็กหญิงสวนกาแฟ	เม น้อยนาเวศ (นามแฝง)
	2547	7. มัจฉานุผจญภัย	คีตกาล (นามแฝง)
	2553	8. เด็กชายธรรมดาในดินแดนแห่งเวทมนตร์	สาคร พูลสุข
	2555	9. เกาะที่มีความสุขที่สุดในโลก	ลินดา โกมารชุน
2. โครงการประกวดวรรณกรรม รางวัลแว่นแก้ว (Wankaew Awards) (35 เรื่อง)	2544	1. โลกใบนี้โคจรรอบกระต๊อบกับหม้อเหล็ก (และต้นไม้)	คณา คชา (นามแฝง)
	2544	2. ผู้มาเยือน	กิตติ (นามแฝง)
	2544	3. ลูกแม่น้ำโขง	เชมชาติ (นามแฝง)
	2544	4. ไปไม้ในทุ่งหญ้า	วันทนีย์ วิบูลเกียรติ
	2544	5. ฝันน้อยโลกมางายา	วันทนีย์ วิบูลเกียรติ
	2544	6. หมอน้อยกายสิทธิ์	ชัชวาลี ศรีสุโข
	2544	7. กระเบนยักษ์คู่อาฆาต	เพชร บุตรทองพูน
	2544	8. วันที่โลกไร้แมว	สุรียัน สุดศรีวงศ์

โครงการ	ปี พ.ศ. ที่ได้รับรางวัล	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
	2544	9. เจ้าเกอโตเด็กบ้านดอย	อุตร วงษ์ทับทิม
	2544	10. นิ้วก้อย นิ้วโป้ง	ศรี เกศมณี
	2546	11. คำใส	วีรศักดิ์ สุยะลา
	2546	12. หัวใจของไนใจเธอ	เก็ดตะหาว (นามแฝง)
	2546	13. บ้านเรา	สว่าง คงยก
	2547	14. แจ็ค ณ ขอบฟ้า	เชษฐา สุวรรณสา
	2547	15. ยายมาลีล้มซ่า ฮ่า...ฮ่า...	ศรี เกศมณี
	2550	16. ทศกัณฐ์ออนไลน์	ชัยกร หาญไฟฟ้า
	2550	17. แคนเดลา	Gaderiel (นามแฝง)
	2550	18. ตัวเล็กหัวใจรีอก	ณัฐวัฒน์ อุทังกร
	2551	19. หมา (อยู่) วัด	โสมประภัสร์ ชันธุ์สุวรรณ
	2551	20. โรงเรียนหาย	ศิระ นาฏ (นามแฝง)
	2552	21. ขวดคนอยู่ไหนไต่	ชัยกร หาญไฟฟ้า
	2552	22. บ้านต่างสายเลือด	อรเกษม รอดสุทธิ
	2552	23. หมี่พิทักษ์ฝัน	ธิดิมา ช้างพุ่ม
	2552	24. การกลับมาของดาวหางดวงที่เจ็ด	คุณแม่ลูกสอง (นามแฝง)
	2553	25. มีดหม้อสี่ทอง	ธารา ศรีอนุรักษ์
	2553	26. ปลายฝัน	อรเกษม รอดสุทธิ
	2554	27. ตามหาใจตัน	คามิน คมนีย์ (นามแฝง)
	2554	28. ขนมหุบลูก	จันทรา รัศมีทอง
	2554	29. รองเท้าหายไป	ธิดิมา ช้างพุ่ม
	2555	30. เอ้อระเหยลอยคอ	จันทรา รัศมีทอง
	2555	31. ลักคู่กับคุณครูไหล	ดาวสอง (นามแฝง)
	2556	32. เจ้าเอย...เจ้ากรงหัวจุก	ชิต ชยากร
	2556	33. เชนในสวน	จักรพันธ์ จันทร
	2556	34. ลี้ภัยในเมืองแปลก	ดาวสอง (นามแฝง)
	2556	35. โลกสวยที่น้ำใส	ชัยกร หาญไฟฟ้า

โครงการ	ปี พ.ศ. ที่ได้รับรางวัล	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
3. โครงการประกวดหนังสือ ดีเด่นสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (Book Awards) (20 เรื่อง)	2545	1. ป่าจำ ไก่ ตีตตี๋ นะจะ	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2546	2. พยานปากเอก	ภาณุมาศ ภูมิถาวร
	2547	3. สวัสดิ์ข้างถนน	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2548	4. เพื่อนรักริมโขง	เชมชาติ (นามแฝง)
	2548	5. เจ้าหนูขลุ่ยผิว	สุริยัน สุดศรีวงศ์
	2548	6. ทายาทขนมต้ม	ชิต ชยากร
	2548	7. สายฝนบนคอนกรีต	วันทนีย์ วิบูลเกียรติ
	2549	8. ความลับของเด็กเกเร	ภาณุมาศ ภูมิถาวร
	2549	9. เด็กหญิงแห่งกลางคืน	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2550	10. คุณยายหวานซ่าส์ส์ส์	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2551	11. บ้านทีกี่ห้าจากหัวใจผู้ไร่บ้าน	ชนประเสริฐ คินทรักษ์
	2551	12. มิตรภาพสองฝั่งโขง	เชมชาติ (นามแฝง)
	2552	13. ขวัญสงฆ์	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2553	14. แผ่นดินพ่อ	ญิบ พันจันทร์
	2553	15. รุ่งสายฝน	ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์
	2553	16. ลมแล้งเริงระบำ	จตุพร แพงทองดี
	2554	17. อีเก็งดวงกลม (โลกไผ่ใบข้าว ภาค 3)	จตุพร แพงทองดี
	2555	18. คุณปู่แวนตาแตก	ชมัยพร แสงกระจ่าง
	2555	19. ไท แลนเดอร์กับพลังงานนิรันดร์	ทัน วิศวัส
	2556	20. ลูกยางกลางห้วย	คามิน คมนีย์ (นามแฝง)
4. โครงการประกวดหนังสือ ดีเด่นรางวัล เซเว่นบุ๊คอวอร์ด (Seven Book Awards)(16 เรื่อง)	2547	1. ย่าสวนป่า	รัศมี เบื่อขุนทด
	2549	2. ต้นโย้งในสายลม	วันเสาร์ เขิงศรี
	2549	3. 2589 : เราเพียงผู้มาเยือน	เชตวัน เตือนประโคน
	2550	4. ผมมีความลับครับแม่	พิชิตะ (นามแฝง)
	2550	5. เมดูซา...ของขวัญจากสายน้ำ	ภาณุมาศ ภูมิถาวร
	2550	6. พ่อนายเกษ สบายไหม บ้านหนองฮี	สมคิด สิงสง
	2551	7. ด้วยปีก...และถั่วพู	รณณา โรชา (นามแฝง)
	2552	8. เรือนสีรุ้ง	ภาวิตา ไกล้ำ

โครงการ	ปี พ.ศ. ที่ได้รับรางวัล	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง
	2553	9. อธิษฐานสิจ๊ะกับนางฟ้าสี่เขียว	วิเชียร ไชยบัง
	2553	10. มือกซ์ แมวมหัศจรรย์	สุมาลี (นามแฝง)
	2554	11. นักร้องผู้นำรัก	ชนประเสริฐ คินทรักษ์
	2554	12. สายลมกับทุ่งหญ้า	วิเชียร ไชยบัง
	2555	13. จากวันจันทร์ของชีวิต...วันศุกร์จะต้องมาถึง	ภาณุมาศ ภูมิถาวร
	2555	14. ตามหาสรวงสวรรค์	ศรินทร์ร ภัคดาวงค์
	2555	15. โลกใบเล็กของหนูดี	เกิน กวี (นามแฝง)
	2556	16. แต่ก็ แต่ก่อน	ประพิศ คุณาภูมิ
5. โครงการประกวดหนังสือเด็ก และเยาวชนรางวัลรูกุลกอร์ด (Rukluke Awards) (7 เรื่อง)	2550	1. หน้าร้อนกับพอมด	อนันต์ อุ่นอรุณ
	2551	2. เมืองคนเด็ก	ปรีดา อัครจันทโชติ
	2551	3. เด็กชายผู้ไม่รู้ที่มาของตนเอง	นิชา พิษณินชัย
	2552	4. อาณาจักรแห่งหัวใจ	อัชฌาธิณี (นามแฝง)
	2553	5. ขบวนการหนังสือตลก ตอน ผจญภัยในเมือง	ชิต ชยากร
	2554	6. โรงเรียนริมทะเล	สาคร พูลสุข
	2554	7. บ้านไม้ชายคลอง	จันทร์รา รัศมีทอง

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อความ บทสนทนา หรือบทบรรยายซึ่งมีเนื้อหาเป็นคำสอน คุณธรรมด้านน้ำใจเป็นเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 754 ข้อความ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือการวิเคราะห์คุณธรรมด้านน้ำใจ ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ดังนี้ 1) ความหมาย พิจารณาจากนิยาม 2) รูปภาพ พิจารณาจากรูปแบบการใช้ภาษา และ 3) บริบท พิจารณาจากองค์ประกอบแวดล้อม (รัญจวน อินทรกำแหง, 2520 : 150-151)

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่และร้อยละ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลคุณธรรมด้านน้ำใจที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 สืบหาข้อมูลวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

3.2 รวบรวมถ้อยคำ บทสนทนา หรือบทบรรยายที่เป็นคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจจากวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล

3.3 จำแนกข้อมูลโดยจัดกลุ่มข้อมูลตามลักษณะเนื้อหาคำสอนแต่ละด้าน บันทึกลำดับที่ ตำแหน่งที่ปรากฏ และรายละเอียดคำสอนของข้อความดังกล่าว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลคุณธรรมด้านน้ำใจที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 นำข้อมูลคำสอนน้ำใจที่จัดกลุ่มตามเนื้อหาคำสอนแล้วมาจำแนกตามลักษณะของน้ำใจ

4.2 วิเคราะห์ถ้อยคำ บทสนทนา หรือบทบรรยายที่เป็นคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์คุณธรรมด้านน้ำใจ และแนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

4.3 หาค่าความถี่และร้อยละบันทึกไว้ในตาราง

4.4 วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน มี 3 ลักษณะเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. การให้

พบลักษณะคำสอนเรื่องการให้ จำนวน 427 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 56.63 คำสอนเรื่องการให้มียละเอียด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 เรื่องนักร้องน่ารัก

..แล้วตอนนั้นเองที่ฟ้าได้เมตตาให้ผู้หญิงที่นั่งห่างออกไปอีกสองโต๊ะเหลือบมาเห็นสายตาที่มองมาที่ลิลลี่นั้นเปี่ยมไปด้วยความเวทนา

“เจ้าตัวเล็กมานี่สิ”

หญิงสาวส่งเสียงเรียกขณะมีอลอดผ่านราวลูกกรงออกมาหย่อนลูกขึ้นปั้งสองลูกลงบนพื้นหญ้า สีหน้าของลิลลี่สดชื่นขึ้น เธอหันมาพยักหน้าเรียกผมแล้วเดินไปทางโต๊ะนั้น ผมยืนเก๋ๆ กังๆ ไม่อยากตามไป เห็นลิลลี่คาบลูกขึ้นขึ้นมาเคี้ยวอย่างเอร็ดอร่อย เธอเหลียวกลับมามอง เมื่อเห็นว่าผมยังคงนั่งนิ่งก็ร้องเรียก

“มะเขือมาเถอะ พี่เขาใจดี ไม่ต้องกลัวหรอก...” (ชนประเสริฐ คินทรักษ์, 2553ก : 166)

จากตัวอย่างข้างต้นการให้อาหารแก่สัตว์โดยใช้คำว่า “หย่อน” ซึ่งหมายถึง “ค่อยๆ ผ่อนลงมาจากที่สูง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1307) ในบริบทนี้คือการหย่อนลูกขึ้นปั้งเพื่อแสดงให้เห็นความมีน้ำใจของคนที่มีต่อสัตว์

ตัวอย่างที่ 2 เรื่องลมแล้งเร้งระบำ

...“แต่มีงักมาให้เพียงสองยอดเท่านั้นเอง” คำดั่งกั๊งขา อีวรพุดหน้าตาเฉยว่าสองยอดนั้นเมื่อต้มสุกและใส่เครื่องอ่อมเข้าไปก็จะได้หนึ่งถ้วยพอดี ถ้าไม่เชื่อให้ถามอาหรือแม่ของคำดั่งดูคำดั่งอ้าปากค้างรู้ว่ามันไม่ได้เป็นเช่นนั้น แต่ก็ไม่กล้าถามแม่เพราะพวกเด็กน้อยมักถูกสอนเสมอว่าต้องเป็นคน**เอื้อเฟื้อ** รู้จัก**แบ่งปัน**... (จตุพร พงษ์ทองดี, 2556 : 176)

จากตัวอย่างการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันอาหารให้แก่ผู้อื่น โดยใช้คำว่า “เอื้อเฟื้อ รู้จักแบ่งปัน” ซึ่งคำว่า เอื้อเฟื้อ หมายถึง “แสดงน้ำใจดีต่อผู้อื่น บางทีใช้คู่กับคำอื่น เช่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1437) ส่วนคำว่า เผื่อแผ่ หมายถึง “เจือจาน ให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความโอบอ้อมอารี” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 789) เพื่อให้เห็นว่าการแบ่งปันอาหารเป็นการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่นซึ่งเด็กได้รับคำสั่งสอนเรื่องนี้เสมอ

ตัวอย่างที่ 3 เรื่องโรงเรียนหาย

...จากวันนั้นผมก็ไม่ติดใจถามหรืออยากรู้ว่าพ่อค้นหาอะไร แต่วันที่รู้ข่าวห้องในห้องเพื่อจะจัดเก็บของเล่นไป**บริจาค** รวมถึงเสื้อผ้าที่ไม่ใช้ผมแยกไว้อีกด้านของตู้และเมื่อผมจะยกตั้งเสื้อผ้า นั้น มือของผมก็ปิดไปโดนอะไรเข้า ผมตั้งตั้งเสื้อออกมาและก็ตั้งสิ่งนั้นออกมาด้วย พบว่าเป็นกล่องเหล็กที่ทำเหมือนหีบสมบัติ... (ศิริระ นาฏ, นามแฝง, 2553 : 89)

จากตัวอย่างการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ คือ ของเล่นและเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วเป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์โดยการเสียสละของส่วนตนให้ผู้อื่นโดยใช้คำว่า “บริจาค” ซึ่งคำว่า บริจาค หมายถึง “สละให้เสียสละ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 654) ซึ่งตรงกับหลักธรรมจาคะในทางพุทธศาสนา ซึ่งคำว่า จาคะ หมายถึง “การสละสิ่งของและความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม” (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2553 : 157)

ตัวอย่างที่ 4 เรื่องเด็กหญิงนางฟ้า

...แค่นั้นเดี๋ยวก็อพจะเดาออก ฟ้าคงไม่มีเงินนั่นเอง เขาค่อยๆ แก่หนังยางที่แม่รัดเสื้อยืดให้เขาเมื่อครู่ออก ในนั้นมีเหรียญห้าบาทอยู่ 1 เหรียญเป็นเหรียญเดียวกับที่แม่ให้เขาเมื่อเช้า เหมือนทุกวันก่อนมาโรงเรียนนั่นเอง แต่วันนี้เดี๋ยวก็ไม่ต้องเสียเงินซื้ออะไรกินเลย เขาจึงยังคงมีเงินเหลืออยู่ 5 บาท...ตั้ง 5 บาทเนาะ

“มาสิ ผม**เลี้ยง**ไอติมเอง” เดียวเดินเข้าไปบอกเด็กหญิง... (ขวัญใจ เอมใจ, 2556 : 34)

จากตัวอย่างการเลี้ยงอาหารแก่ผู้อื่น โดยใช้คำว่า “เลี้ยง” ซึ่งหมายถึง “เป็นเจ้าของจ่ายค่าอาหารหรือค่าบำรุง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1082) แสดงให้เห็นว่าผู้พูดประสงค์ที่จะจ่ายเงินค่าไอศกรีมให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นการแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น

ตัวอย่างที่ 5 เรื่องมิตรภาพสองฝั่งโขง

...เอ็งเอากล้วยสองหวีบนโต๊ะกับข้าวไปฝากครูตู้ด้วย

“ทำไมล่ะยาย” นุ่มทำหน้ามึน เด็กน้อยนึกถึงอาจารย์สาวใส่แว่นตาโต ครูประจำวิชาภาษาไทย... (เขมชาติ, นามแฝง, 2550 : 10)

การนำอาหารไปฝากผู้อื่นในตัวอย่างที่ 5 มีคำว่า “ฝาก” โดยคำว่า ฝาก หมายถึง “ให้นำไปหรือให้ทำแทนตัว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 796) การที่ยายให้หลานนำกล้วยไปฝากคุณครูแสดงให้เห็นความมีน้ำใจโดยการนำอาหารไปให้แก่ผู้อื่น

2. การช่วยเหลือ

พบลักษณะคำสอนเรื่องการช่วยเหลือจำนวน 279 ข้อความคิดเป็นร้อยละ 37 โดยคำสอนเรื่องการช่วยเหลือมีรายละเอียด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 เรื่องลูกแม่น้ำโขง

...ทั้งคูรีบ้วยทวนน้ำเข้าหานุ่มซึ่งบัดนี้จมหายไปได้น้ำแล้ว ล้วนเข้าซอมนได้แขนซ้าย เขียวเข้าซอมนได้แขนขวา ออกแรงพุงเพื่อนตุ้ยนุ้ยให้หน้าโผล่พ้นน้ำ นุ่มได้สูดอากาศอีกครั้ง หอบแฮ่กๆ เหมือนลูกหมาตักน้ำ...

สามแรงช่วยกันพุงว่างกระเสือกกระสนเข้าหาฝั่งลาวอีกครั้ง แต่ครั้งนี้วัตถุประสงค์ต่างจากขามาครั้งแรก คราวนี้เพียงต้องการเอาคนมาส่งเมื่อถึงฝั่งโคคดีที่ตลิ่งช่วงนี้เสมอน้ำ เขียวกับล้วนปีนขึ้นก่อน แล้วดึงเด็กชายลาวที่เป็นตะคริวขึ้นไปบนฝั่ง แล้วนอนแผ่หราอย่างหมดแรง นุ่มก็ไม่มีแรงพยายามตะกายขึ้นฝั่งแล้วกลับไปนอนกึ่งหอบแฮ่กๆ ข้างเพื่อน... (เขมชาติ, นามแฝง, 2555 : 151-152)

จากตัวอย่างการช่วยชีวิตผู้อื่นในเหตุการณ์ที่เพื่อนทั้งสองคนรีบเข้าไปพุงและช่วยเด็กชายนุ่มไม่ให้จมน้ำ โดยใช้คำว่า “ออกแรงพุง” และ “ช่วยกันพุง” ซึ่งคำว่า ออกแรง หมายถึง “ใช้กำลัง ใช้แรงงาน ใช้ความพยายาม” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1385) และคำว่าพุง หมายถึง “ประคองให้ทรงตัวอยู่ ประคองให้อยู่ในสภาพปกติ ประคองแขนพุงไปด้วยมือข้างหนึ่ง แล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งโอบรอบหลังไปสอดใต้รักแร้ของผู้ถูกพุง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 805) การกระทำดังกล่าวเป็นการเสี่ยงชีวิตเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากอันตราย การช่วยเหลือคนเป็นกรรมดี โดยเฉพาะการเสี่ยงชีวิตเพื่อช่วยเหลือคนอื่น (สิริอร วิชชาวุธ, 2555 : 351)

ตัวอย่างที่ 2 เรื่องยายมาลีสัมผัส ฮ่า...ฮ่า...

...“จะให้ผมช่วยอะไรคุณตาบ้างไหมฮับ”

เจ้านะหรือ คุณตาทำหน้าาง จะช่วยอะไรฮ่าได้ละ ฮือ

ฮ่าวนี้ฮับ ผมช่วยเก็บขยะได้ ผมว่าเสรีงานนี้ บางทีผมอาจจะเป็นพนักงานเทศบาล เก็บขยะได้นะฮับ ส่วน...คุณตา ต้องการให้ผมช่วยอะไร บอกมานะฮับ...(ศรี เกศมณี, 2552 : 96)

จากตัวอย่างการแสดงความประสงค์ว่าจะช่วยผู้อื่นโดยใช้การถามหรือเสนอตัว เพื่อช่วยเหลือว่า “จะให้ผมช่วยอะไรคุณตาบ้างไหมฮับ” และ “ต้องการให้ผมช่วยอะไร...บอกมานะฮับ” ซึ่งผู้พูดย้ำว่าจะช่วยเหลือถึงสองครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าต้องการช่วยเหลืออีกฝ่ายอย่างแท้จริง

ตัวอย่างที่ 3 เรื่องทายาทชนมดัม

...สายตากลับบอกว่า ท่าทางไฟกับพายุจะบาดเจ็บไม่น้อย เลือดที่ไหลซึมออกจากมุมปากของไฟ และหัวคิ้วซ้ายที่ปูดโปนของพายุ ยืนยันถึงความบอบซ้ำที่เพิ่งผ่านได้ดี และสองคนที่กอดกับพื้นแม่ธรณีอยู่นั้น น่าจะเป็นผลงานของไฟและพายุ...

ฝนกับกล้าเข้าไปประคองร่างไฟ ส่วนคมฉานกับโจนาธานเข้าไปดูแลพายุ เพื่อนำกลับ ไปปฐมพยาบาล... (ชิต ชยากร, 2547 : 97)

จากตัวอย่างการช่วยกระทำสิ่งต่างๆ ให้ผู้อื่นเป็นการแสดงน้ำใจ ช่วยเหลือเมื่อผู้อื่น ได้รับบาดเจ็บโดยใช้คำว่า “ประคอง” และ “ดูแล” ซึ่งคำว่าประคองหมายถึง “พยุงให้ทรงตัวอยู่ช่วยพยุงไม่ให้เซไม่ให้เกิดล้ม โอบรัดเบาๆ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 701) ส่วนคำว่า ดูแล หมายถึง “เอาใจใส่ ให้เป็นไปได้ดีด้วยดี ปกป้องรักษา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 441)

ตัวอย่างที่ 4 เรื่องโลกใบเล็กของหนูติด

...“มากขึ้นข้าวหนูติด” ป้าตั๋ยตะโกนเรียก เด็กหญิงวางถังน้ำรีบวิ่งไปอย่างรวดเร็ว

“ลุงชยบอกว่าจะซ่อมหน้าต่างให้ยายรุ่งคะ” บอกเล่าให้ป้าตั๋ยฟัง

“ทำไมต้องซ่อม” ป้าตั๋ยตักข้าวใส่จานพลางถาม

“หน้าต่างมันหลุด”... (เกิน กวี, นามแฝง, 2554 : 47)

การช่วยซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้ผู้อื่นในตัวอย่างที่ 4 โดยใช้คำว่า “จะซ่อม...ให้” ซึ่งคำว่า ซ่อม หมายถึง “การทำให้ชำรุดให้คืนดี” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 396) เป็นการช่วยซ่อมแซมหน้าต่างที่เสียให้กับยาย

ตัวอย่างที่ 5 เรื่องพยานปากเอก

..“ยายนะซีจ๊ะช่วยแม่” แม่หันไปทางแม่ซีที่มองผมกับน้องอยู่ก่อนแล้ว “ยายลุกไปรับถาดอาหารมาให้แม่ รินน้ำให้แม่ดื่ม” แม่พูดอย่างตื่นตัน

“ผมขอบคุณมากครับที่ช่วยแม่ผม” ผมยกมือไหว้แม่ซีด้วยความขอบคุณอย่างที่สุด

ไม่เป็นไรหรอก เราเป็นเพื่อนมนุษย์กันต้องช่วยเหลือกัน “ยายก็ไม่ได้ลำบากอะไร

หรอกจ๊ะ...” (ภาณุมาศ ภูมิถาวร, 2545 : 70)

จากตัวอย่างการช่วยเหลือผู้ป่วยโดยใช้คำว่า รับถาด...มาให้ ซึ่งคำว่า รับ หมายถึง “ยื่นมือออกถือเอาสิ่งของที่ผู้อื่นส่งให้” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 989) ให้ หมายถึง “มอบหรือสละ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1358) ริน...ให้ ซึ่งคำว่าริน หมายถึง “เทให้ไหลออกเรื่อยๆ ทีละน้อย” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1003) และช่วยเหลือ หมายถึง “สงเคราะห์ให้สำเร็จดังประสงค์

หรือให้พ้นความลำบาก” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 362) ซึ่งแสดงให้เห็นน้ำใจในการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ต่อผู้หญิงป่วยที่อยู่เตียงข้างๆ

3. การเห็นอกเห็นใจ

พบลักษณะคำสอนเรื่องการเห็นอกเห็นใจ จำนวน 48 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.37 โดยคำสอนเรื่องการเห็นอกเห็นใจ มีรายละเอียด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 เรื่องลูกยางกลางห้วย

...“จ้อย ตื่นหน้อยสิลูก เพื่อนเขามาลา”

“หายเร็วๆ นะจ้อย” เสียงเอ็งทำให้จ้อยชะงัดหา เธอแต่งตัวสวย น้องสาวของเธอกับน้ำอ้อยยืนอยู่ข้างแคร่ ถือข้าวของพะรุงพะรัง... (คามิน คมนีย์, นามแฝง, 2556 : 64)

การพูดให้กำลังใจผู้อื่นในคราวเจ็บป่วยในตัวอย่างที่ 1 จ้อยไม่สบายเพื่อนจึงบอกให้เขาหายป่วย โดยใช้คำว่า “หายเร็วๆ” ซึ่งคำว่า หาย หมายถึง “พ้นจากอาการเจ็บป่วย” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1335) การพูดให้กำลังใจดีขึ้นเป็นการแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น

ตัวอย่างที่ 2 เรื่องรุ่งสายน

...“อาทิตย์หน้าเข้าไปอังกฤษ คงคิดถึงพวกแกแน่เลย” วิชิตกวาดสายตามองหน้าเพื่อนแต่ละคนแล้วพูดด้วยน้ำเสียงเบาหวิว “...ทุกคนดูแลตัวเองให้ดี”

“แกเองก็เถอะ ดูแลตัวเองด้วย” ศรัชัยพูดแทนเพื่อนทุกคน “ข้าและเพื่อนทุกคนขอเป็นกำลังใจให้แก”... (ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์, 2552 : 200)

การพูดให้กำลังใจในโอกาสอากันเมื่อเพื่อนจะไปเรียนต่อต่างประเทศโดยขอเป็นกำลังใจให้ คำว่า “กำลังใจ” หมายถึง “สภาพของจิตใจที่มีความเชื่อมั่นและกระตือรือร้นพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ทุกอย่าง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 126)

ตัวอย่างที่ 3 เรื่องแจ๊ค ณ ขอบฟ้า

...“เมื่อก่อนนายหายไปไหนมา พวกเราเป็นห่วงนายแทบแย่”

แสงพูดด้วยน้ำเสียงห่วงใยอย่างเต็มที่

แต่แจ๊ครู้ว่าพวกเพื่อนเขามีวัตถุประสงค์เช่นไร จึงทักทายเขาเช่นนี้เพราะตอนนี้มันเวลาบ่ายโมงกว่าแล้ว... (เชษฐา สุวรรณสา, 2554 : 43)

การแสดงความห่วงใยผู้อื่น ในตัวอย่างที่ 3 โดยใช้คำว่า “เป็นห่วง” หมายถึง “กังวลถึง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 754) เพื่อแสดงความห่วงใยต่อเพื่อนที่หายไปจากกลุ่ม

ตัวอย่างที่ 4 เรื่องบันทึกสี่เท้า จากหัวใจผู้ไร่บ้าน

...“ซีเปีย หายเจ็บหรือยัง เราขอใจนะที่ซีเปียไปช่วยพวกเราจนต้องเจ็บตัว คุณแม่บอกว่าซีเปียเก่งและเสียสละมากเลยรู้ไหม”

หมูหยองเอาจมูกมาชนกับผมเบาๆ ขณะที่พ่อของเจ้าพุดเต็ลน้อยมองผมด้วยแววตาเป็นมิตรอย่างที่ผมไม่เคยได้เห็นมาก่อน... (ชนประเสริฐ คินทรีทซ์, 2553 : 224)

การแสดงความห่วงใยระหว่างเพื่อนด้วยการสอบถามถึงอาการบาดเจ็บของเพื่อน โดยใช้คำถามว่า “หายเจ็บหรือยัง” เพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจอีกฝ่ายที่กำลังทุกข์ร้อนจากความบาดเจ็บ

ตัวอย่างที่ 5 เรื่องหมอน้อยกายสิทธิ์

...“ก้อยจะกลับบ้าน ก้อยจะกลับบ้าน” เมื่อฟื้นจากยาสลบ เธอแผลงฤทธิ์ไม่หลับไม่นอนร้องไห้แง ไม่ยอมกินยาใดๆ ได้แต่จะวิ่งออกนอกห้องพัก พยาบาลจึงผูกแขนติดเตียงไว้

เด็กชายปิงมาเยี่ยมเด็กหญิงก้อยในตอนหัวค่ำของวันนั้น เขายืนอยู่หน้าประตูขณะที่ก้อยร้องไห้จนหมดแรงลูกนึ่ง แขนข้างขวามีผ้าสีขาวผูกโยงไว้กับเตียง ตาเหม่อมองออกไปนอกหน้าต่าง... (ชัญวลี ศรีสุโข, 2554 : 63)

การไปเยี่ยมผู้ป่วย โดยใช้คำว่า “เยี่ยม” หมายถึง “ไปถามข่าวทุกข์สุข ไปหา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 962) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่กำลังเจ็บป่วย และเป็นการให้กำลังใจ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย คำสอนคุณธรรมต่างๆ จำนวน 1,820 ข้อความ พบคุณธรรมด้านน้ำใจ จำนวน 754 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 41.43 คุณธรรมด้านน้ำใจปรากฏมากที่สุดใน 3 ลักษณะ คือ การให้ พบมากที่สุด 427 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 56.63 การช่วยเหลือ 279 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 37 และการเห็นอกเห็นใจ 48 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.37 ดังตารางสรุป

ลักษณะคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจ	จำนวน	ร้อยละ
1. การให้	427	56.63
2. การช่วยเหลือ	279	37
3. การเห็นอกเห็นใจ	48	6.37
รวม	754	100

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัล มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. วรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัล พบคำสอนคุณธรรมด้านน้ำใจมากที่สุด เพราะหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญของน้ำใจจึงเร่งปลูกฝังให้กับเยาวชนดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2558 : 3) ที่ปรากฏเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับน้ำใจ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีโครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นน้ำใจของเพื่อนร่วมชาติอย่างต่อเนื่อง และหากผู้นำของชาติ ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชนพยายามปลูกฝังความมีน้ำใจส่งเสริมตั้งแต่ยังเป็นเด็กอย่างจริงจังเมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นบุคคลที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

2. การให้เป็นน้ำใจลักษณะหนึ่งที่พบมากที่สุดในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยาย โดยพบหลายลักษณะ เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันอาหารให้ผู้อื่น การให้อาหารสัตว์ การบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การเลี้ยงอาหารผู้อื่น การนำอาหารไปฝากผู้อื่น ฯลฯ การให้ทำให้เป็นคนใจกว้าง ไม่ยึดติดกับวัตถุ ลดความตระหนี่ ซึ่งผู้ให้จะรู้สึกว่าการให้ได้รับบุญกุศล มีความสุขใจ อิ่มเอมใจ และผู้รับจะเบิกบานใจ ปลื้มใจ สบายใจหรือปิติยินดี ตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาว่าการให้ ถือเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งตามหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา คือ การให้ทาน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเรื่องการเอื้อเฟื้อและแบ่งปันที่ปรากฏในค่านิยม 12 ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในสถานศึกษา เพราะต้องการเน้นย้ำให้ผู้คนในชาติตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้ให้และเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่คนในชาติ

3. การช่วยเหลือเป็นน้ำใจอีกลักษณะหนึ่ง เช่น การช่วยชีวิตผู้อื่น การแสดงความประสงค์ว่าจะช่วยผู้อื่น การช่วยกระทำการต่างๆ การช่วยซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ และการช่วยเหลือผู้ป่วย เพราะการช่วยเหลือทำให้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว โอบอ้อมอารี ไม่เพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นมีสภาพจิตใจและร่างกายที่ดีขึ้น รวมถึงช่วยบรรเทาความเดือดร้อน และช่วยให้พ้นจากความทุกข์ ดังจะเห็นได้จากการช่วยเหลือของคนในชาติและประเทศเพื่อนบ้าน ในลักษณะต่างๆ เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ การช่วยชีวิตจากอุบัติเหตุต่างๆ และการจัดตั้งองค์การการกุศลต่างๆ และเมื่อพิจารณาถึงหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ เช่น ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ ซึ่งมีคำสอนเรื่องการช่วยเหลือเช่นเดียวกันทุกศาสนา สะท้อนให้เห็นว่าแม้สังคมไทยจะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะทางสังคม แต่การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

4. การเห็นอกเห็นใจเป็นคุณธรรมด้านน้ำใจที่พบในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยาย ในหลายลักษณะ เช่น การพุดให้กำลังใจผู้อื่นในคราวเจ็บป่วย การพุดให้กำลังใจในโอกาสอ่วมยาก การแสดงความห่วงใยผู้อื่นและการไปเยี่ยมผู้ป่วย ทำให้เป็นคนจิตใจอ่อนโยน ไม่คำนึงถึงความรู้สึก

ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราและทำให้ผู้อื่นสบายใจหรือมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ จะเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเรื่องการเห็นอกเห็นใจเป็นคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรปลูกฝัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 15) การแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อประเทศเพื่อนบ้านเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่น กรณีเครื่องบินของสายการบินมาเลเซียแอร์ไลน์ตกบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของยูเครน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 และกรณีเหตุแห่งแผ่นดินไหวที่เนปาล เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2558 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมควรคำนึงถึงการแสดงความเห็นอกเห็นใจกันเพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและช่วยยกระดับจิตใจของผู้คนในสังคม

5. ลักษณะของคุณธรรมด้านน้ำใจในวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานด้านน้ำใจที่มากขึ้นแตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้มีน้ำใจไม่ควรให้เป็นภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้นแต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือกัน โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวควรตระหนักถึงการปลูกฝังน้ำใจให้แก่บุตรหลานโดยเริ่มจากการสอนให้รู้จักมีน้ำใจต่อบุคคลในครอบครัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งบุคคลอื่นๆ เพื่อสร้างสรรค์สังคมแห่งน้ำใจและสังคมไทยน่าอยู่

6. วรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและปลูกฝังคุณธรรมด้านน้ำใจ โดยสอนให้มีน้ำใจต่อบุคคลรอบข้างด้วยวิธีต่างๆ ได้แก่ การสอนทางตรง เช่น การอธิบายคุณธรรมด้านน้ำใจ และการสอนทางอ้อม เช่น การสอนโดยการใช้บทสนทนา บทบรรยาย ตัวละครฉากและสถานที่ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและได้รับความบันเทิง เมื่อผู้อ่านได้เรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของตัวละครก็จะได้รับการปลูกฝังความมีน้ำใจโดยไม่รู้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลิตา ศุภานสินเชษม (2551 : 143-148) ที่พบว่าคุณธรรมด้านน้ำใจเป็นสิ่งดีงามที่ควรยึดถือและมีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในวรรณกรรมเยาวชน ซึ่งเห็นว่าวรรณกรรมเยาวชนประเภทนวนิยายเป็นสิ่งปลูกฝังคุณธรรมด้านน้ำใจและมีคุณค่าต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2554). **ความรู้ศาสนาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- แก่น กวี (นามแฝง). (2554). **โลกใบเล็กของหนูดี**. กรุงเทพมหานคร : ชาริน.
- ขวัญใจ เอมใจ. (2556). **เด็กหญิงนางฟ้า**. กรุงเทพมหานคร : แพรวเยาวชน อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เขมชาติ (นามแฝง). (2550). **มิตรภาพสองฝั่งโขง**. กรุงเทพมหานคร : เพื่อนดี.
- _____. (2555). **ลูกแม่น้ำโขง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- คามิน คมนีย์ (นามแฝง). (2556). **ลูกยางกลางห้วย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์.
- จตุพร แพงทองดี. (2556). **ลมแล้งเรไรระบำ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- เจือ สตะเวทิน. (2521). **ประวัตินวนิยายไทย**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- ชนประเสริฐ คินทักษ์. (2553ก). **นักร้องน่ารัก**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์บุรพา.
- _____. (2553ข). **บันทึกสี่เท้า จากหัวใจผู้ไร้บ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์บุรพา.
- ชัญวลี ศรีสุโข. (2554). **หมอน้อยกายสิทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ชิต ชยากร. (2547). **ทายาทขนมต้ม**. กรุงเทพมหานคร : มิ่งมิตร.
- เชษฐา สุวรรณสา. (2554). **แจ๊ค ณ ขอบฟ้า**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์. (2552). **รุ่งสายฝน**. กรุงเทพมหานคร : มิ่งมิตร.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2553). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ “คำวัด”**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- ภาณุมาศ ภูมิถาวร. (2545). **พยานปากเอก**. กรุงเทพมหานคร : มิ่งมิตร.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2520). **วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2558). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550**. ค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.mratchakitcha.soc.go.th/index.html>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.

ลลิตา ศุภธนสินเขษม. (2551). **การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ปี พ.ศ. 2544-2547**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรี เกศมณี. (2552). **ยายมาลีสัมผัส ฮ่า...ฮ่า....** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์ทีน.

ศิริระ นาฏ (นามแฝง). (2553). **โรงเรียนหาย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

สาคร พูลสุข. (2556). **โรงเรียนริมทะเล**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียน : เจตคติและพฤติกรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ**

ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สิริอร วิชชาวุธ. (2555). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.